

Zápis

zo 7. pracovného stretnutia Komisie pre správu národnej domény

zo dňa 12. apríla 2011

Prítomní: Ján Hochmann (MF SR), Peter Bíro (MF SR), Juraj Ondriš (ccTLD manažér), Miroslav Strečanský (ccTLD manažér), Michal Hrabovec (registrátori domén), Filip Hanker (používatelia internetu), Ján Gallo (poskytovatelia internetových služieb)

Prizvaný: Patrik Krauspe (ccTLD manažér)

Program:

1. Zmena pravidiel poskytovania menného priestoru v internetovej doméne .sk.
2. Vyhodnotenie záverov predchádzajúceho stretnutia.
3. Problematika prípravy zákona o informačnej bezpečnosti – okruhy otázok.
4. Projekty na podporu internetu (diskusia ku grantovej schéme).
5. Ostatné.

K bodu 1:

Komisia na základe úlohy zo 6. pracovného stretnutia a e-mailovej diskusie jednomyseľne schválila návrh na zmenu Pravidiel poskytovania menného priestoru v internetovej doméne .sk v zmysle predloženého návrhu, ktorou sa upravuje povinnosť SK-NIC poskytnúť informácie o údajoch držiteľov domén orgánom verejnej moci na základe odôvodnenej žiadosti, a tiež možnosť pozastavenia technickej prevádzky domény druhej úrovne, prostredníctvom ktorej dochádza k porušovaniu zákona, na základe právoplatného rozhodnutia správneho orgánu.

K bodu 2:

K úlohe 1/2011: Návrh na zmenu Pravidiel bol pripravený, zaslaný členom Komisie elektronickou poštou, a v rámci bodu 1 programu schválený.

K úlohe 2/2011: K projektom na podporu internetovej komunity prebehla samostatná diskusia, v rámci bodu 4 programu.

K úlohe 3/2011: Okruhy otázok boli prejednané v diskusii, ktorá je predmetom bodu 3 programu.

K bodu 3:

V diskusii sa prítomní vyjadrili k otázkam, ktoré vznikli pri príprave zákona o informačnej bezpečnosti. Problematika prípadnej existencie „červeného tlačidla internetu“, ktoré by umožňovalo vypnúť pripojenie medzinárodnej konektivity SR, napr. v prípade vlny kybernetických útokov na prvky kritickej infraštruktúry, by mala byť preberaná vo vyhradenom režime.

V súčasnosti používané protokoly v rámci systému doménových mien nezaručujú, že rozpoznávanie doménových mien je bezpečné a vierohodné, t. j. predstavujú riziko vzniku bezpečnostných incidentov. Túto problematiku rieši zavedenie protokolu DNSSEC. Podľa vyjadrení ccTLD manažéra sa do root zóny SK bude DNSSEC zavádzať v rámci nového systému správy domény, po schválení Pravidiel Komisiou. Podľa informácií ccTLD manažéra, z 28 členských krajín asociácie CENTR má

implementovaný protokol v zóne len 8 ccTLD manažérov, navyše počet domén umiestnených v zabezpečenej zóne je minimálny. Preto táto problematika nie je kritická.

Patrik Krauspe informoval o stretnutí s predsedom Slovenskej advokátskej komory JUDr. Tomášom Borcom, ktorý je otvorený spolupráci nielen v oblasti konzultácií v oblasti Pravidiel a alternatívneho rozhodovania doménových sporov, ale aj tvorby zákona o informačnej bezpečnosti. Zástupcovia ministerstva prisľúbili, že oslovia JUDr. Borca s podrobnejšími informáciami a ponukou na spoluprácu.

Otázka právneho zakotvenia postupu providerov pri asistencii riešenia bezpečnostných incidentov v internete pri ich zákazníkoch a vzájomnej koordinácii by mala byť riešená v súčinnosti s Telekomunikačným úradom SR, ktorý problematiku podrobne monitoruje a má kompetencie podľa zákona o elektronických komunikáciách.

Ján Gallo v rámci diskusie položil otázku, či investície do technických prostriedkov, ktoré si vyžiada implementácia požiadaviek zákona o informačnej bezpečnosti, budú hradiť operátori, alebo ich bude uhrádzať štát. V tejto súvislosti Ján Hochmann upriamil pozornosť na § 9 zákona o kritickej infraštruktúre, podľa ktorého prevádzkovateľ má nárok na finančný príspevok na plnenie povinností súvisiacich s vykonaním bezpečnostných opatrení. V podobnom duchu by mala byť táto otázka vyriešená aj v zákone o informačnej bezpečnosti.

K bodu 4:

Patrik Krauspe požiadal prítomných, aby prezentovali svoj názor, čo si predstavujú pod projektmi v záujme internetovej komunity. Hoci SK-NIC má určitú predstavu, mala by o tom panovať širšia zhoda, a preto na vytvorenie grantovej schémy je potrebná otvorená diskusia v rámci komunity, ktorú reprezentujú členovia komisie.

Z diskusie vyplynulo, že by prostriedky mali byť rozdelené analogicky ako je to pri štrukturálnych fondoch medzi tzv. národné projekty a dopytové projekty. Národné projekty by mali byť implementované ako rozsiahlejšie - systémové projekty, dopytové projekty by mali byť menšie, mali by adresovať potreby konkrétnych cieľových skupín, mali by byť šité na mieru konkrétnym cieľovým skupinám.

Z doteraz realizovaných projektov, ktoré SK-NIC podporil, o zaradenie medzi projekty v záujme internetovej komunity sa bude uchádzať s projektom zodpovedne.sk, ktorý bol podporený tiež Európskou komisiou v rámci komunitárneho programu Safer Internet plus. Členovia komisie si na návrh p. Hankera vyžiadali k projektu zodpovedne.sk predložiť záverečnú správu.

Juraj Ondriš predstavil projekt ludialudom.sk. "Ľudia ľuďom" je podľa jeho slov prvý skutočne komplexný a univerzálny online systém darcovstva na Slovensku. Jeho základom je internetový portál s prehľadnou databázou výziev na podporu všeobecne prospešných zámerov predložených príjemcami. Unikátnosť systému spočíva predovšetkým v jeho otvorenosti a samoorganizácii. Na rozdiel od iných systémov podpory kvalitu žiadostí o podporu posudzujú samotní darcovia bez zásahov prevádzkovateľa portálu. Pri rozhodovaní môže darca využiť hodnotenia tzv. overovateľov, ktorí na požiadanie príjemcov overia presnosť a pravdivosť zverejnených informácií v podobe vydaných certifikátov. Portál je otvorený pre všetkých, ktorí potrebujú pomoc a chcú tu predstaviť svoje výzvy. Tieto výzvy si darcovia môžu jednoducho vyhľadať pomocou viacerých kritérií a následne

priamo podporiť rôznymi spôsobmi – vrátane online platby, ktorá bude v prospech žiadateľov pravidelne zúčtovaná.

S projektom ludialudom.sk sa bude SK-NIC uchádzať o zaradenie medzi národné projekty v záujme internetovej komunity. Takisto SK-NIC plánuje poskytnúť funkcionality portálu pre výber, hodnotenie a podporu výziev v rámci dopytových projektov, čo zabezpečí úplnú transparentnosť celého procesu. Keďže podpora tohto projektu by mala mať dlhodobý charakter, tak p. Ondriš navrhol, aby komisia (alebo ministerstvo) nominovali zástupcu do správnej rady neziskovej organizácie 4people, n.o., ktorá je prevádzkovateľom portálu. Tým by sa zároveň mala zabezpečiť transparentnosť charitatívnosti a neziskovosti projektu.

Peter Bíro informoval o zámere portálu informatizacia.sk, na ktorom chce MF SR prezentovať kvalitné internetové projekty z pohľadu eGovernmentu a načrtnol možnosti synergie.

V závere diskusie sa členovia komisie dohodli, že si navzájom pošlú svoje vlastné predstavy o typoch projektov, ktoré by mohli byť podporené cez grantovú schému, aby sa dokázal nájsť spoločný menovateľ.

K bodu 5:

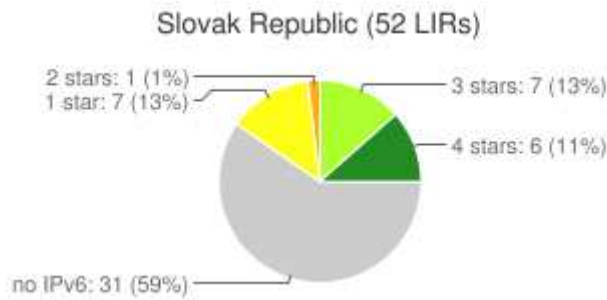
V rámci všeobecnej diskusie sa preberala problematika zákona č. 45/2011 Z. z. o kritickej infraštruktúre, ktorý je účinný od 01. 03. 2011. Systém SK-NIC bude pravdepodobne označený za prvok kritickej infraštruktúry, preto by sa niektoré zasadnutia komisie mohli dostať do režimu ochrany utajovaných skutočností. Z toho dôvodu by členovia komisie mali mať bezpečnostné preverky pre stupeň utajenia Vyhradené. Prítomní prerušili diskusiu o tejto problematike a dohodli sa, že do budúceho stretnutia Komisie zistia podrobnejšie informácie a k problematike sa znovu vrátia.

Peter Bíro informoval o pravidelnom Okrúhlym stole RIPE NCC, ktorý sa uskutočnil 4. apríla 2011 v Amsterdame. Stretnutie sa zameriavalo na aktuálne otázky v súvislosti so správou internetu a kompetenciu RIPE NCC v tejto oblasti. Zástupcovia RIPE NCC informovali o súčasnej situácii v súvislosti s prechodom na adresný protokol IPv6:

- Odhadom je, že IPv4 adresy sa vyčerpajú už pred koncom roku 2011.
- V roku 2000 bolo k dispozícii 38%, zlom nastal v roku 2004, kedy sa vyčerpávanie IPv4 priestoru zrýchlilo a v roku 2011 má dosiahnuť 0%.
- RIPE NCC bude prideľovať adresy až do vyčerpania, resp. dosiahnutia posledného „/8“, veľmi výrazne však bola zredukovaná alokácia a alokačné periódy (v januári 2011 to bolo iba na 6 mesiacov oproti januáru 2010, kedy to bolo 12 mesiacov, v júli 2011 to budú iba 3 mesiace) tzn. nie je teda možné si rezervovať adresy príliš dopredu vo veľkých množstvách.
- Jedným z kritérií na pridelenie ďalších IPv4 adries je, že príslušný LIR už má aj IPv6 adresy.

RIPE NCC vypracoval hodnotiaci systém pre nasadzovanie IPv6, kde prideľuje LIR (lokálnym internetovým registrátorom) hviezdčky podľa spôsobu nasadenia IPv6 – 1 hviezdčka ak má alokovanú IPv6 adresu, +1 ak ju zverejnená v routovacom systéme, +1 ak je route6 object evidovaný v databáze RIPE a +1 ak je pre IPv6 zavedené reverzné DNS. Prehľad o súčasnom stave v priestore RIPE NCC (vrátane SK) je možné vidieť na adrese <http://ripeness.ripe.net>.

Slovensko ku dňu stretnutia (4.4.2011) ukazovalo nasledovný stav:

Do budúcnosti sa očakáva zavedenie digitálneho certifikátu zdrojov (vydávaného RIPE NCC), ktoré bude vypovedať o tom, že konkrétny internetový číselný zdroj bol registrovaný práve zo strany RIPE NCC. Bude založený na PKI X.509 (CCITT/ITU), zdrojové PKI bude definované IETF SIDR WG, implementácia bude vykonaná aj pre APNIC a ARIN. Certifikát bude využívať Route Origin Authorisation Object (ROA). Členovia RIPE NCC dostávajú certifikáty od 1. januára 2011 – voľba je v súčasnosti dobrovoľná. Systém bude zohľadňovať aj dcérske certifikáty. RIPE NCC bude vydávať aj tzv. Overenie vlastníctva (Proof of Ownership), obnova bude každých 12 mesiacov, zamerané je to na LIR.

RIPE NCC pripravuje určitú šablónu pre komunikáciu s oficiálnymi jurisdikčnými zložkami a pracovnými zoskupeniami, pretože mnoho informácií nemôže poskytnúť „len tak“ – toto je najmä výsledkom kongresu v Londýne.

Miroslav Strečanský informoval o stretnutí s predsedom politickej strany Sloboda a solidarita Richardom Sulíkom, ktoré iniciovalo Združenie pre správu národnej domény SK. Témou boli otázky súvisiace so správou národnej domény. Na stretnutí sa okrem R. Sulíka zúčastnili dvaja zástupcovia SK-NIC a.s., dvaja členovia Združenia, p. poslanec Viskupič a z komisie ešte p. Hanker. Na stretnutí boli otvorené dve zásadné otázky – otázka bezpečnosti systému SK-NIC a otázka fungovania Komisie. Otázka bezpečnosti bola zástupcami SK-NIC podrobne vysvetlená, boli spomenuté ustanovenia zákona o kritickej infraštruktúre a Zmluvy o spolupráci medzi SK-NIC a MF SR, z ktorých vyplýva množstvo povinností súvisiacich s bezpečnosťou informačného systému, ktoré SK-NIC plní a dodržiava. Ďalšia otázka sa týkala reprezentatívnosti členov Komisie, pričom zástupcovia Združenia sa označili za reprezentantov komunity, ktorá by mala byť zastúpená v Komisii. M. Strečanský na stretnutí požiadal zástupcov Združenia, aby poskytli podklady, čo je ich cieľom. Ku dňu zasadnutia Komisie takéto podklady poskytnuté neboli. Následné stretnutie by sa malo uskutočniť približne o tri mesiace, kde by mal byť zhodnotený pokrok v danej oblasti. M. Strečanský požiadal Komisiu, aby v tejto veci zaujala stanovisko.

Jedným z navrhnutých riešení bolo, aby J. Gallo, ktorý je zamestnancom spoločnosti Slovanet (člen Združenia), reprezentoval na Komisii ciele a názory Združenia.

Podľa členov Komisie je reprezentatívnosť Združenia veľmi malá, pretože Združenie má 8 členov, reprezentuje registrátorov 14% domén, z prvej štvorice registrátorov nie je členom združenia nikto, rovnako nie je členom nikto z prvej štvorice poskytovateľov internetových služieb a z registrátorov nad 10.000 domén je členom Združenia jedna organizácia (Zoner). Naproti tomu IT Asociácia Slovenska, ktorá do komisie menovala zástupcov komunity, má aktuálne 83 členov. Komisia skonštatovala fakt, že vždy sa nájde skupina ľudí, ktorí nebudú s jej zložením úplne spokojní. Okrem

reprezentatívnosti je rovnako dôležité zameriavať sa na odbornosť, pretože v súčasnosti pri správe internetu vzniká veľké množstvo veľmi zložitých problémov, pri ktorých je odbornosť nevyhnutná.

M. Strečanský navrhol, aby bol na nasledujúce stretnutie Komisie prizvaný zástupca Združenia, ktorý by predniesol ucelený návrh a program, čo chce Združenie docieľiť.

Filip Hanker požiadal SK-NIC o vypracovanie predbežného časového plánu, v akých termínoch budú realizované jednotlivé kroky v súvislosti s novými pravidlami, novým systémom a technológiami.

Termín ďalšieho stretnutia komisie bol predbežne stanovený na 17. 5. 2011 o 10:00.

Záver:

- **Úloha 4/2011:** Zabezpečiť zverejnenie schválenej zmeny Pravidiel poskytovania menného priestoru v internetovej doméne SK.
T: 01. 05. 2011
Z: P. Krauspe
- **Úloha 5/2011:** Osloviť JUDr. Tomáša Borca, predsedu Slovenskej advokátskej komory, s ponukou na spoluprácu pri tvorbe Pravidiel a zákona o informačnej bezpečnosti.
T: čo najskôr
Z: predseda Komisie
- **Úloha 6/2011:** Zaslať predstavy o typoch projektov, ktoré by mohli byť podporené cez grantovú schému pre projekty v záujme internetovej komunity.
T: 8. stretnutie Komisie
Z: členovia Komisie
- **Úloha 7/2011:** Zistiť informácie o implementácii režimu ochrany utajovaných skutočností v Komisii.
T: 8. stretnutie Komisie
Z: zástupcovia MF SR
- **Úloha 8/2011:** Prizvať na zasadnutie Komisie zástupcu Združenia pre správu národnej domény SK, ktorý by mal predložiť ucelený návrh o cieľoch a požiadavkách Združenia.
T: 8. stretnutie Komisie
Z: predseda Komisie
- **Úloha 9/2011:** Vypracovať predbežný časový plán (roadmap), v akých termínoch budú realizované jednotlivé kroky v súvislosti s novými pravidlami, novým systémom a technológiami.
T: 8. stretnutie Komisie
Z: P. Krauspe

Zapísal: Patrik Krauspe

Schválil: Ján Hochmann